

Information om pension

Pensjonsforum

Johannes Hagen, Jönköping International Business School

2025-06-06

Om mig:

- Docent i nationalekonomi vid Högskolan i Jönköping
- Fokus på pensioner, ofta med beteendeeconomisk ingång
- Kvantitativ metod med individdata från olika register

Upplägg:

1. Kontext
2. Forskningsöversikt
3. Pensionsinformation i Sverige
4. Utmaningar för informationsgivaren
5. Slutsatser

Mer komplicerat regelverk

 ~~Pensionen som % av slutlönen~~

 Pensionsavgiften som % of lönen

→ Svårare att förutse nivån på pensionen

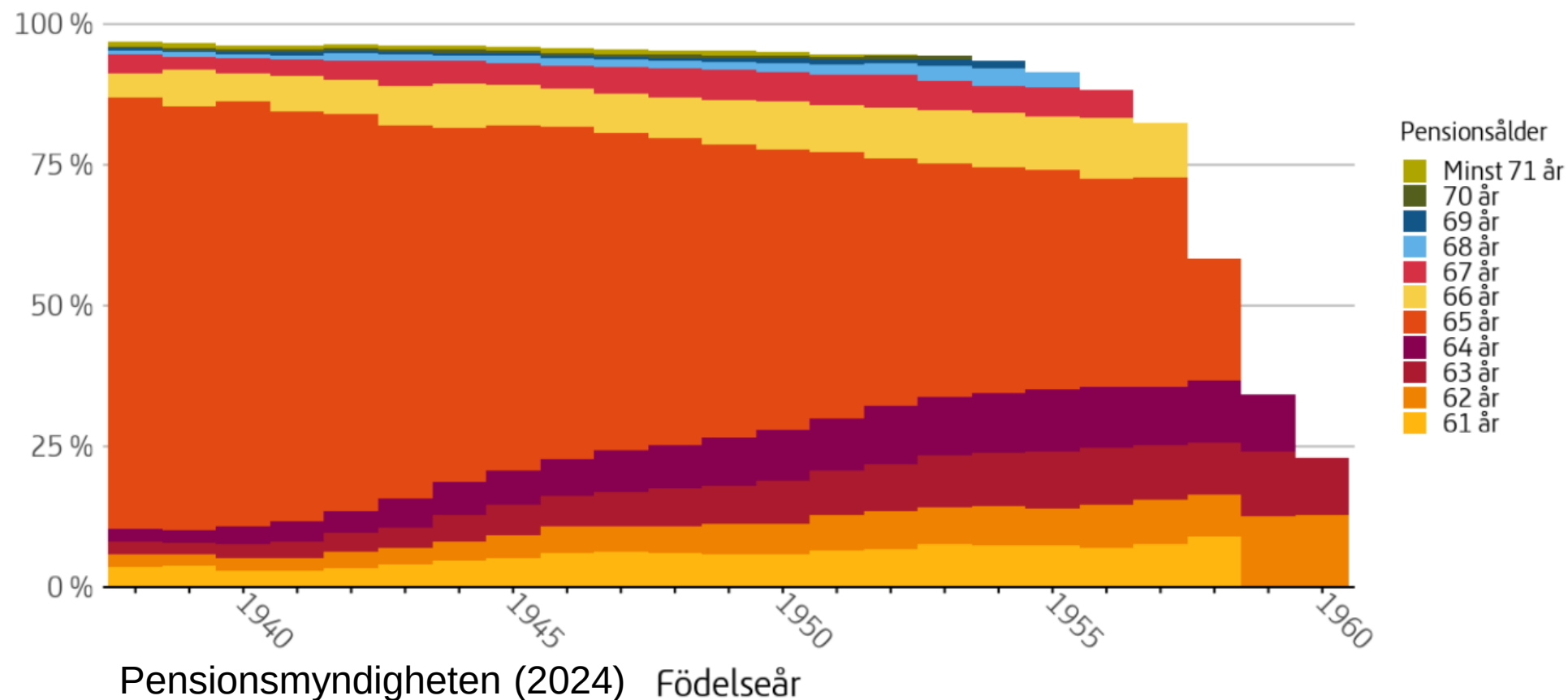
 ~~Ingen anpassning till ökande livslängd~~

 Delningstal

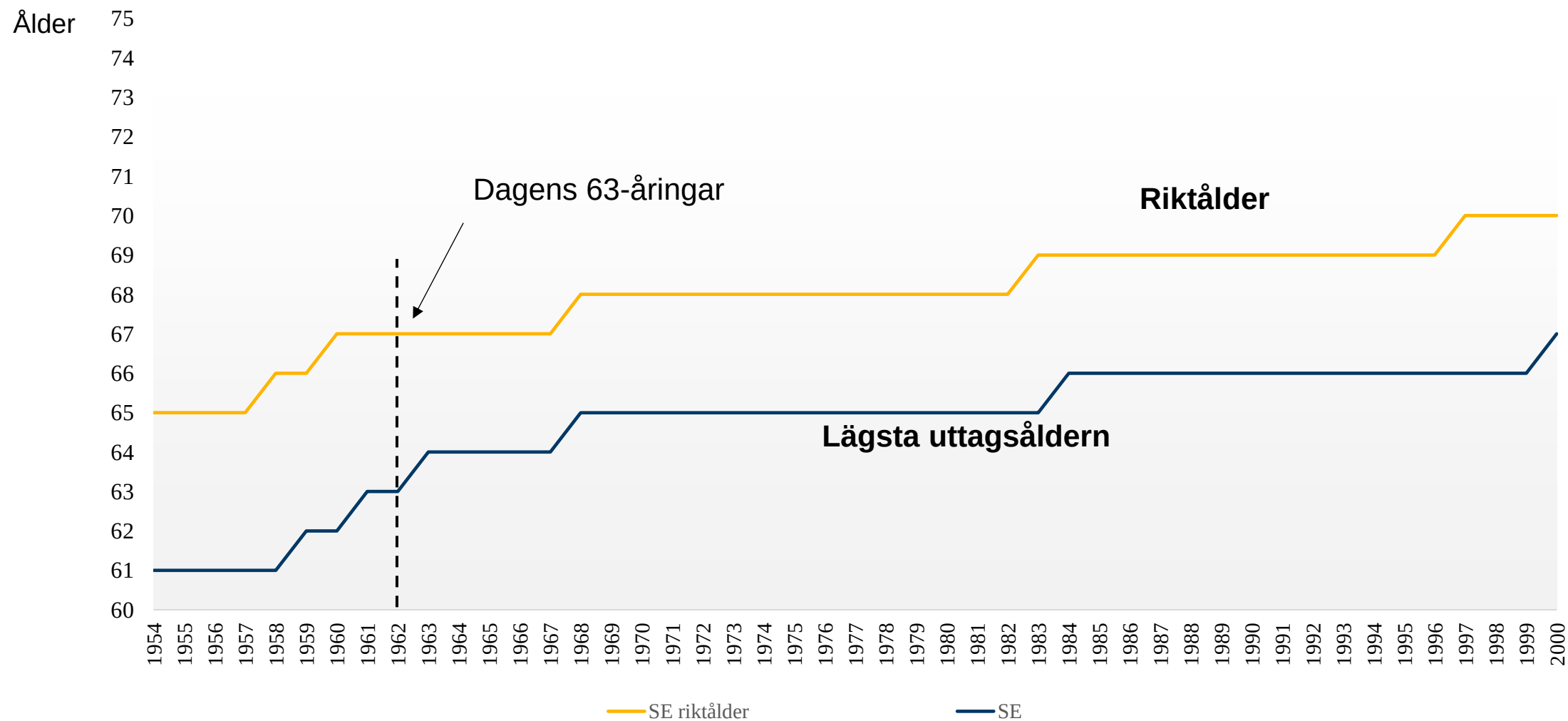
→ Yngre kohorter får lägre pension för samma intjänande

Större spridning i uttagsåldern, men genomsnittet oförändrat

→ Fallande kompensationsgrad i allmän pension (Hagen, Laun och Palme 2022)

Pensionsåldershöjningar - riktåldern

 ~~Förmånsbestämda pensioner~~

 Avgiftsbestämda pensioner

→ Svårare att förutse pensionen

→ Möjlighet att välja fonder

→ Mindre risk på systemnivå

→ Flera pelare (multi-pillar)

Långsiktiga och svåra beslut. Brist på snabb återkoppling.

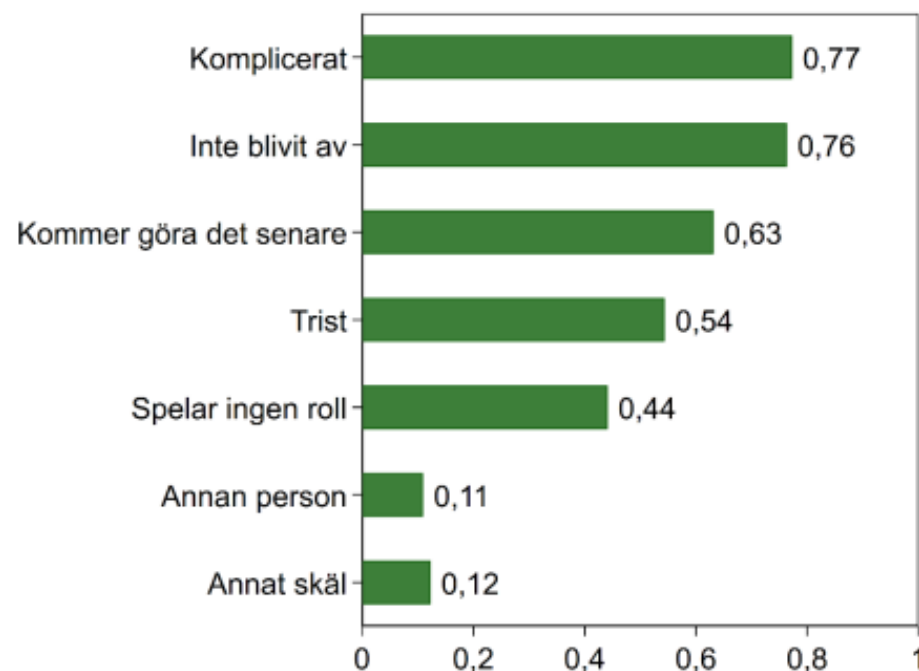
Elinder m fl (2020), *Svenska folkets kunskaper om pensionen*

Utskick till 12 000 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna 31-60 år, drygt 3500 svar

Är du tillräckligt insatt i pensionssystemet för att förstå hur dina egna val påverkar din framtida pension?

Två tredjedelar svarar nej. Varför?

Figur 2 Anledningar till avsaknad av kunskap

"Jag kommer att göra det när jag kommer närmare pensionen."

Lika vanligt bland yngre och äldre!

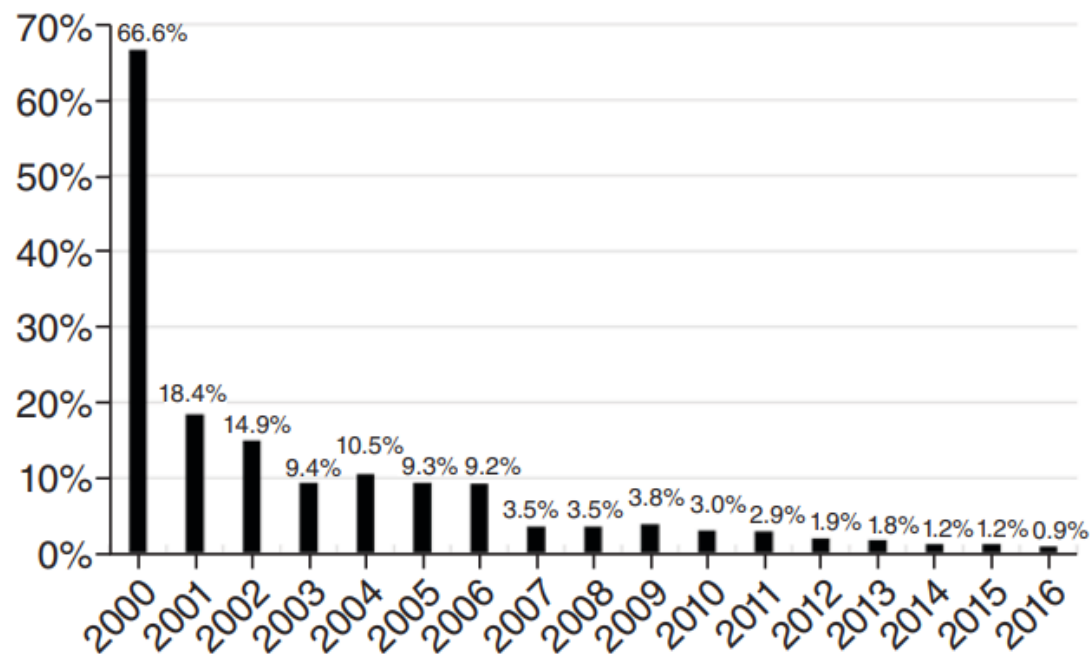
Vanligt att prokrastinera (skjuta upp)

Bakken m fl (2024): de flesta är intresserade av sin pension, men färre än hälften har gjort en prognos

Utbredd passivitet

Premiepensionen (PPM) – en del av den allmänna pensionen med fondval

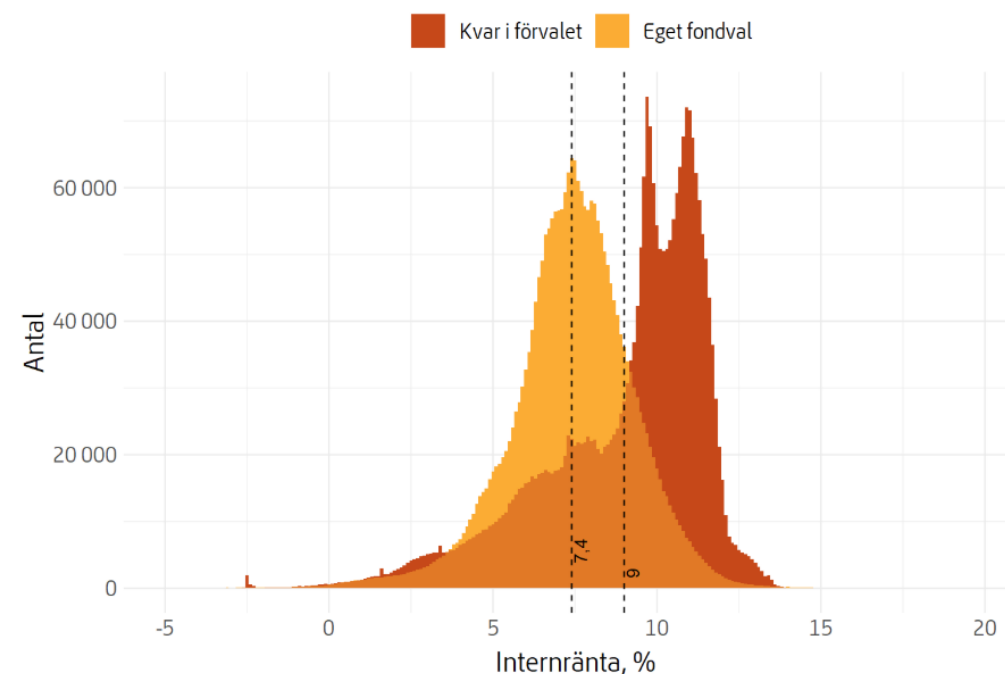
Andel av nya PPM-sparare som väljer bort förvalet

Cronqvist, Thaler and Yu (2018)

Men det har gått bra för dem!

Figur 1.9 Fördelning av genomsnittlig årlig värdeutveckling för pensionssparare sedan inträde

Not: Varje stapels bredd motsvarar ett intervall av värdeutveckling på 0,1 procentenhet. De streckade linjerna indikerar medelvärdet för respektive grupp.

Pensionsmyndigheten (2024)

- **Är informationsinsatser och digitala hjälpmedel lösningen?**
 - Samband mellan finansiell kunskap/utbildning och olika ekonomiska utfall, bl a *pensionssparande* (Behrman m fl, 2012; Lusardi & Mitchell, 2011; Bucher-Koenen & Lusardi, 2011; Almenberg & Säve-Söderbergh, 2011) och *pensionsförståelse* (Kaiser m fl, 2022; Billari m fl, 2023; Ghafoori m fl, 2021)
- **Lättillgänglig, begriplig och personlig pensionsinformation antas leda till bättre och mer informerade beslut.**
 - Årliga pensionsutskick ("pension statements")
 - Digitala hjälpmedel ("pension dashboards")
- **Vad säger forskningen?**

Vem tar del av information?

Äldre och socioekonomiskt starka individer är mer benägna att ta till sig information...

- **Sundén (2006, 2008, 2013):** Kvinnor, yngre personer och låginkomsttagare är mindre benägna att öppna, förstå eller agera på informationen i Orange kuvertet.
- **Elling & Lentz (2018); Haupt (2014):** Studier från Nederländerna och Tyskland visar att många mottagare inte läser eller förstår årliga pensionsbrev.
- **Goda m fl (2023):** Digitala pensionsverktyg används i större utsträckning av redan insatta grupper.
- **Ripani m fl (2024); Hagen & Schneider (2024); Bakken m fl (2024):** Digitala hjälpmedel används mer av äldre.
- **Hentzen m fl (2022):** Äldre, lågutbildade och låginkomsttagare i Australien är mindre benägna att använda digital app för pensionsplanering.

Hur påverkar information planering och sparande?

En del studier visar på positiva effekter...

- **Dolls m fl (2018):** Införandet av det nationella informationsbrevet i Tyskland ökade både privat pensionssparande och arbetsinkomster.
- **Goda m fl (2014):** Personliga pensionsprognoser till amerikanska universitetsanställda ökade pensionssparandet.
- **Debets m fl (2022):** Förbättrad kunskap via brev ledde till ökat sparande.
- **Angelici m fl (2022):** Experiment med korta videoklipp i Italien visade ökad kunskap och vilja att söka ytterligare information.
- **Daminato m fl (2024):** App-baserad experimentstudie i Schweiz visade på ökat pensionssparandet signifikant bland användare.
- **Bakken m fl (2024b):** Information om effekter av att skjuta upp pensionsupptaget hade positiv effekt på önskad uttagsålder

Och en del studier visar på begränsade effekter...

- **Bakken m fl (2024b):** Ingen effekt på förväntad utträdesålder
- **Liebman och Luttmer (2015):** Positiv effekt på arbetsutbud av pensionsinformation, men inte på pensionssparande
- **Mastrobuoni (2011):** Införandet av Social Security Statement ökade kunskap men påverkade inte faktiskt pensionsbeteende.
- **Finseraas och Jakobsson (2014):** Informationsbrev förbättrar förståelse, men leder inte till förändrade pensionsbeteenden.

Hur bör pensionsinformation utformas?

- **Enkelt språk och visualiseringar**
 - Eberhardt m fl (2016): Sänkta informationsbarriärer – t.ex. genom digitala format – ökar benägenheten att ta till sig pensionsinformation.
 - Beshears m fl (2013); Goldin m fl (2020); Buecher-Koenen m fl (2022): Förenklad information kan leda till ökat sparande
- **Digitala verktyg med interaktiva format**
 - Carlin m fl (2023): Mobilappar och digitala gränssnitt påverkar ekonomiska beslut, bl.a. genom ökad synlighet av sparmål.
 - Brüggen m fl (2019): Pensionsverktyg måste vara intuitiva
- **Inramning (framing) spelar roll:**
 - Eberhardt m fl (2017; 2021) visar att hur information ramas in (positivt vs. negativt) påverkar benägenheten att agera.
 - Knoef m fl (2020); Dinkova m fl (2022): Format och målgruppsanpassning viktigt för att nå personer med låg finansiell förmåga.
 - van Putten m fl (2018): Emotionella budskap kan förbättra mottagandet och skapa känslomässig koppling till pensionsbeslut.
 - Bauer m fl (2017): Sociala normer (t ex "de flesta i din ålder har börjat planera") ökar sannolikheten att ta del av information.
- **Repetition över tid**
 - Engångsutskick har begränsad effekt (Finseraas och Jakobsson, 2014; John m fl, 2021)

Informationsuppdraget

- Tidig insikt om att information om pensionsfrågor var viktig i det nya systemet.
- Folkbildningstanke och ansvarsgörande
- En samlad bild av hela pensionen (Prop 2008/09:202; Pensionsmyndigheten, 2010; Statskontoret, 2022)
- Informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och konsekvenserna av olika val
- Stärka pensionssparares ställning som konsumenter av finansiella produkter

Huvudbudskap idag

1. Att människors pension påverkas av hur mycket de tjänar genom hela livet (livsinkomstprincipen)
2. Om de har tjänstepension
3. Betydelsen av vid vilken ålder de väljer att ta ut sin pension
4. Att pensionssparare bör logga in på Pensionsmyndighetens eller minPensions webbplats och ta del av en pensionsprognos.
5. Att pensionsspararna inte behöver välja fonder om de inte vill ("nytt")

Två huvudsakliga informationskanaler

- Orange kuvert (1999)
- MinPension (2004)

Orange kuvert

- 8 miljoner utskick per år till personer som tjänat in till allmän pension
- Årsbesked över intjänade pensionsrätter och avkastning i premiepensionen
- Många öppnar brevet och läser innehållet
- Digital version via Kivra
 - Infördes 2017 och valdes av 17%
 - 2025: 80% får digital version
 - Integration med minPension och prognosmöjlighet

Mall 3, Demo Person (tidigare även yngre än 28 utan prognos)

Årsbesked 2018

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Så här mycket har du tjänat in till din allmänna pension

Dina pensionskonton

Förändringar under 2017 i kronor	Inkomstpension	Premiepension	
Värde 2016-12-31	1 078 853	226 710	
Beslutad pensionsrätt för 2016	52 448	8 238	
Minskning av beslutad pensionsrätt pga balansering	- 552	-	
Arvsvinst från avlidnas pensionskonton	368	168	
Administrations- och fondavgift	- 354	- 1 314*	
Värdetförändring	29 503	16 289**	
Värde 2017-12-31	1 160 266	250 091	Summa intjänad allmän pension
			1 401 185 kr

* Här ingår 1 710 kr i rabatt på fondavgiften för 2016.

** Här ingår 82 kr i ränta på pensionsrätten för 2016.

Din premiepension

Premiepensionskontot 2017-12-31	Värde, kronor	Värdetförändring, procent	Fondavgift, procent	Vald fördelning, procent	Aktuell fördelning, procent
Aktiefond Sverige	73 502	11	0,47	30	29
Aktiefond Global	82 510	13	0,57	25	33
Räntefond Sverige	18 759	1	0,14	25	8
Generationsfond	49 852	10	0,21	10	20
Läkemedelsfond	25 468	8	0,49	10	10
Totalt	250 091	10	0,43	100	100
Den genomsnittliga pensionspararen		10	0,23		

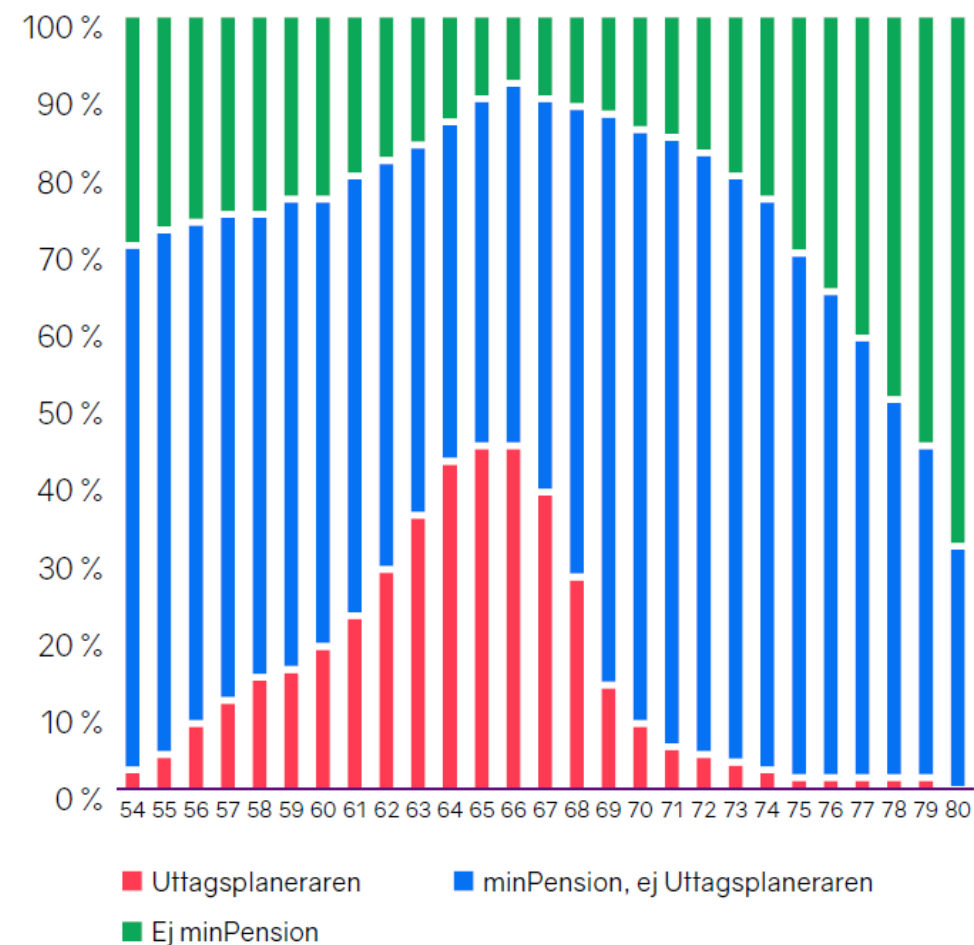
Fondavgift. Tänk på att höga avgifter innebär sämre värdeutveckling för dig som sparar.

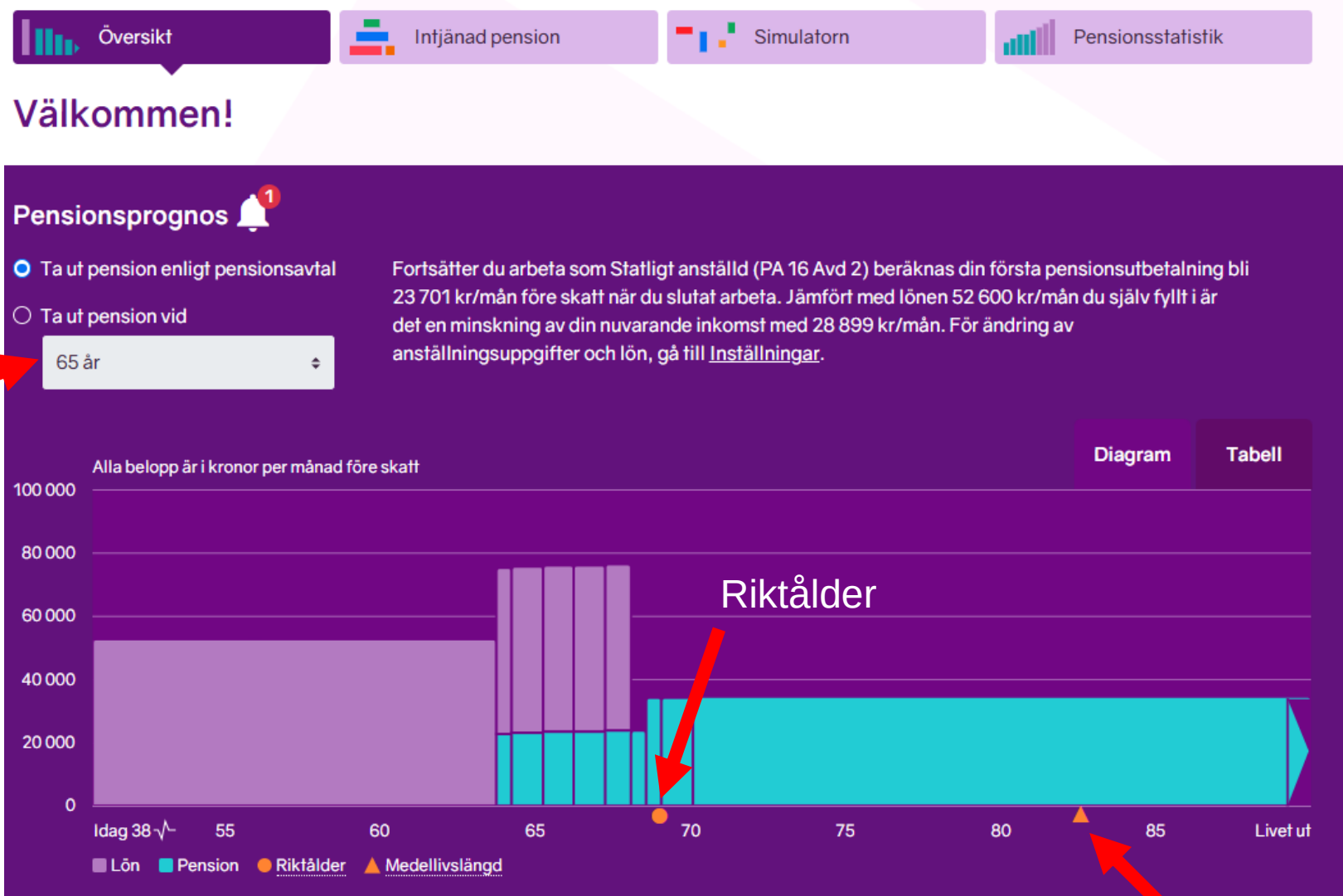
Fondbyte. För att öka säkerheten för dig ska alla fondbyten ske via inloggning med e-legitimation eller Mobilt BankID. Du kan också byta fonder via blankett som beställs från Pensionsmyndigheten och som skickas till folkbokföringsadressen.

minPension.se

- Samarbete mellan pensionsaktörer och staten
- Ge samlad bild över hela pensionen
- 5 miljoner användare
- Används av 3 miljoner personer årligen
- 90% av 65-åringarna har använt minPension

Figur 1. Andel användare av Uttagsplaneraren och minPension i relation till befolkningen.

Förvald uttagsålder

→ Förvalet används
i 7 av 10 prognoser

Riktålder

Medellivslängd

Digital ojämlikhet

- Vissa grupper är mer benägna än andra att använda digitala hjälpmedel → kan spä på ojämlikhet
- Fler användare av minPension/Uttagsplaneraren bland personer med hög utbildning och inkomst (Hagen och Schneider, 2024)
- Andelen användare något högre bland män än kvinnor
- Personer med många tjänstepensioner

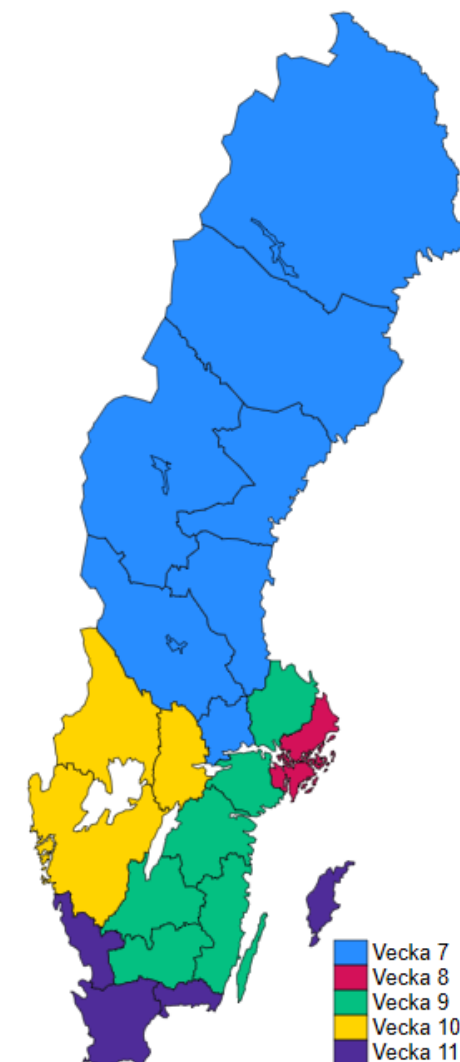
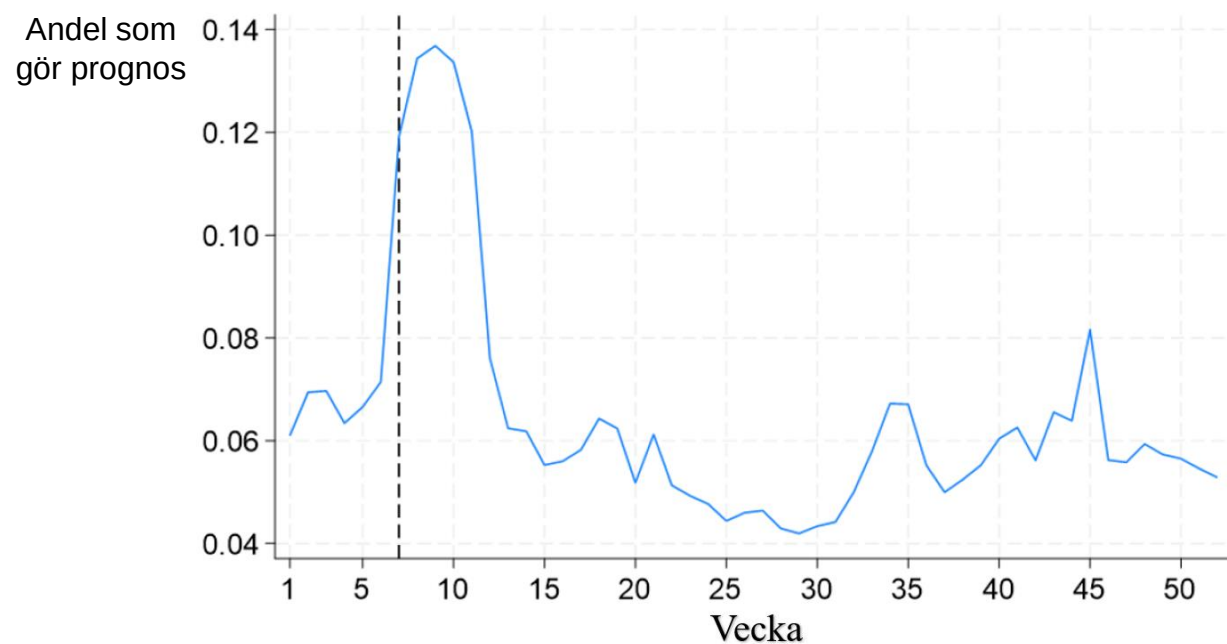
Andel användare av UP i olika grupper i åldersgruppen 55 – 70 år

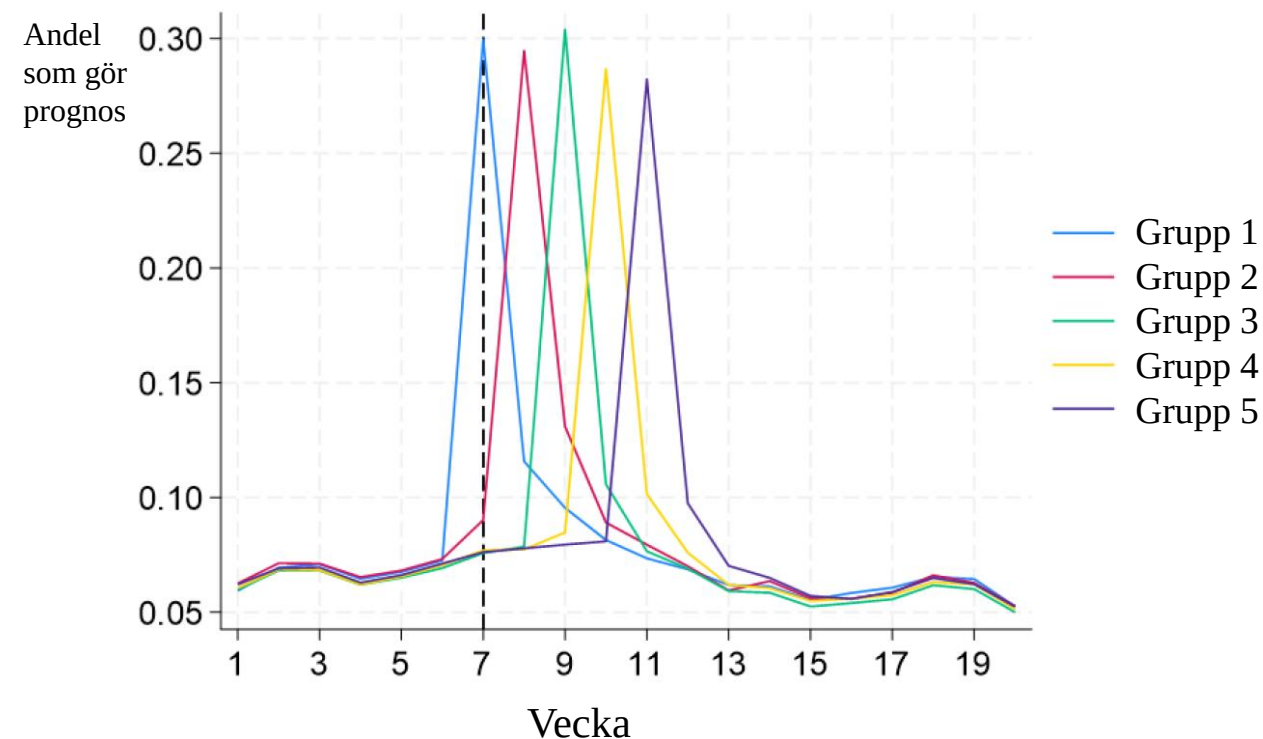
Får Orangea kuverten effekt?

Breven skickas ut under 5 veckor i början av varje år (efter boendeort)

Sammanfaller med att fler aktiva fondval i PPM (Pensionsmyndigheten, 2022) och pensionsprognoser på minPension (*Hagen m fl, pågående forskning*)

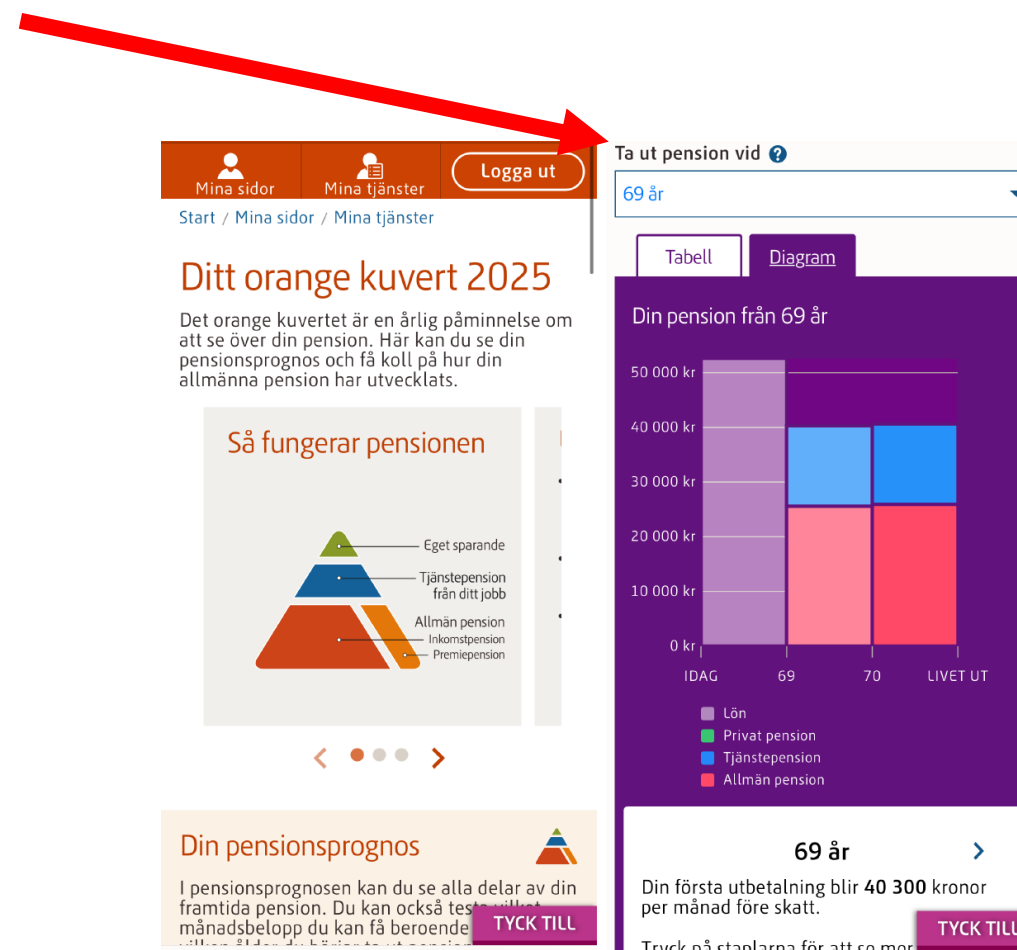

- Breven orsakar kraftig ökning i andel som gör prognos på minPension (*Hagen m fl, pågående forskning*)
- Tillfällig effekt (ca tre veckor)
- Dessa extra prognoser står för 5-10% av alla prognoser som görs på MinPension under ett år
- Var *tredje* ny användare under 2022 kan härledas till Orange kuvert

Får breven effekt på innehållet i prognoserna och andra val?

- Pensionsmyndigheten använder *riktåldern* som förval.
- “Nudge” mot senare pensionsålder
- Ökad trafik till minPension via Orange kuvert
- Malisa (2022) visar att breven leder till fler aktiva fondval, framför allt till förvalsalternativet, AP7 Såfa.

Hur reagerar pensionssparare på negativ information?

Sparare bortdribblade i kändistätt pensionsbolag

Tungviktare som förre justitieministern Thomas Bodström, förra näringslivsbasen Ebba Lindsö och styrelseproffset Meg Tivéus sitter i styrelsen för det svenska pensionsbolaget Allra. Det hindrar inte att kunderna blir bortdribblade, och det handlar om miljardbelopp.

Omedelbart köpstopp för pensionsjättens fonder

Allra kastas ut ur PPM – och polisanmäls

Fyra utskick från Pensionsmyndigheten till berörda spararen under våren 2017

Tydlig uppmaning att sälja av och flytta pengarna

Pensionsmyndighetens utskick fick viss effekt

Men “bara” en tredjedel av Allras kunder sålde av

Socioekonomiskt starka grupper bland dem som sålde av

Utbredd passivitet även under mer allvarliga omständigheter

Vad påverkar valet av uttagstid i tjänstepensionen?

- Tjänstepensioner kan tas ut tidsbegränsat, minst 5 år
 - Högre månatlig pension men inget försäkringsskydd
- Endast fyra av tio tjänstepensioner planeras att betalas ut livsvarigt (Hagen och Schneider 2024)
- Hälsa och skatter spelar roll (Hagen m fl, 2022; Hagen, 2015)
- Kvinnor väljer oftare livsvarig utbetalning, samt kortare uttagstider på fem och tio år
- Förvalsalternativ och annan typ av *nudging* har också stor betydelse...

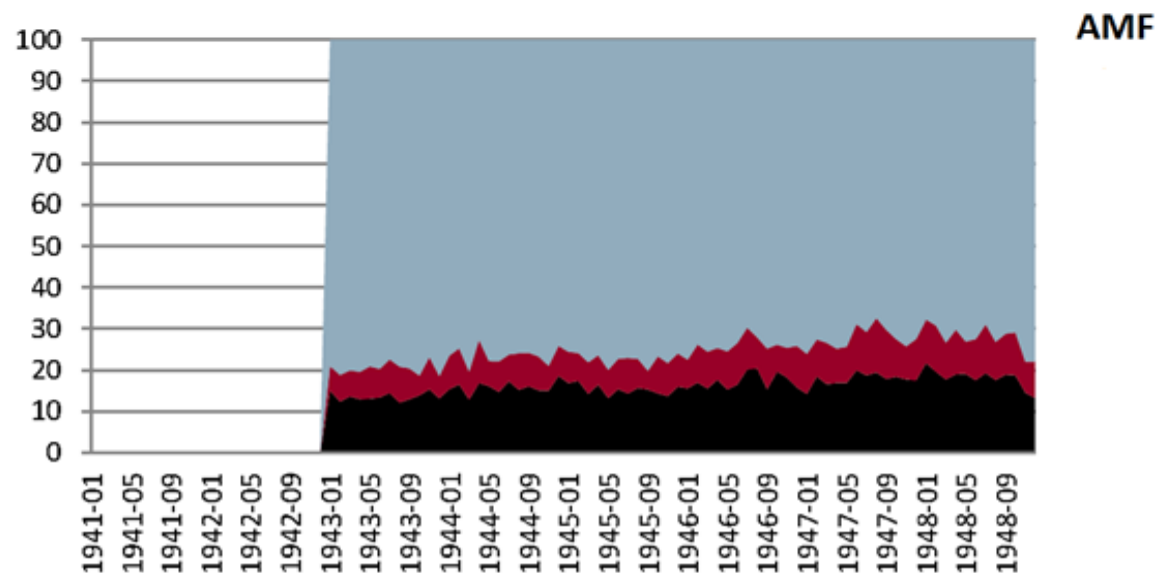
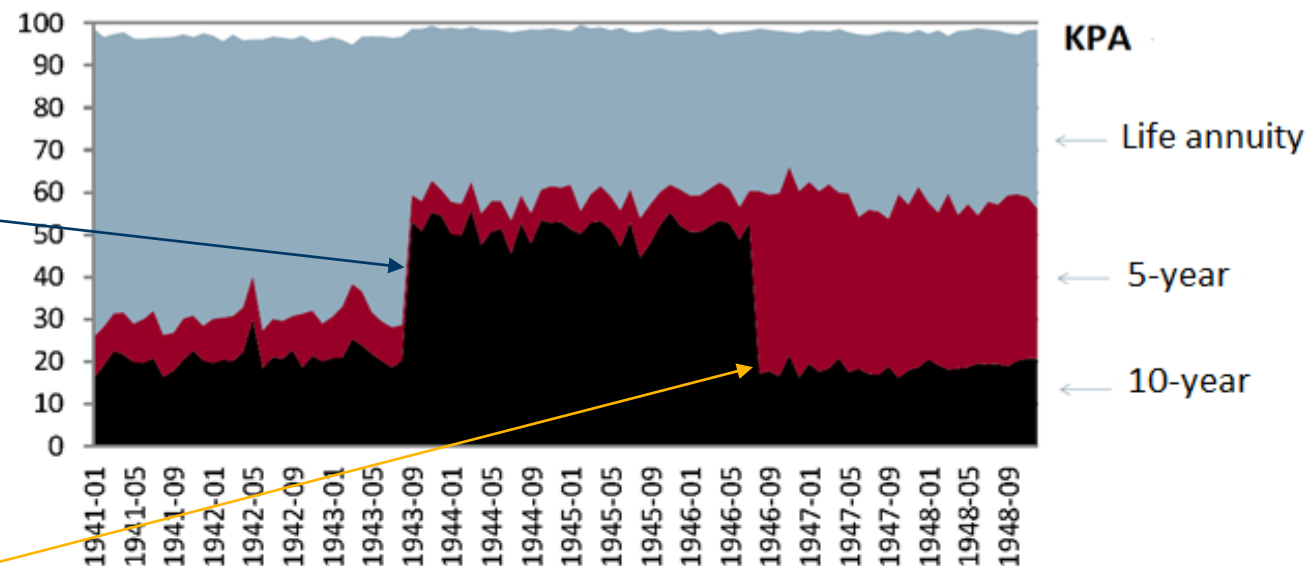

Hagen (2017), Utbetalningstider i tjänstepensionssystemet, SNS Förlag

Mjuk nudging

KPA la till en kryssruta för 5-årig utbetalning på ansökningsblanketten...

... ersattes med 10-årig utbetalning några år senare.

Hagen, Hallberg & Sjögren-Lindquist (2022)

Fattar sparare informerade beslut?

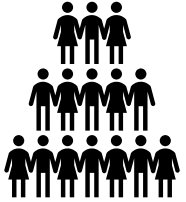

Många planerar för sin pension

- Ökad spridning i pensioneringsålder
- Fler temporära uttag (Hagen, 2017; ISF, 2017)
- Äldres arbetsutbud ökar (långsamt)
- Fallande kompensationsgrader i allmän pension, men överlag god ekonomi bland äldre (Hagen m fl, 2022)
- De allra flesta som närmar sig pensionen är aktiva på minPension
- Orange kuvert driver engagemang på minPension

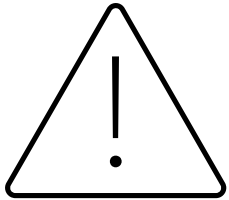
... men många kämpar (och skjuter upp)

- Utbredd okunskap och prokrastinering (Elinder m fl, 2020)
- Olika *nudge* kan ha stor effekt på pensionsbeslut (Hagen m fl, 2022)
- Svag reaktion på viktiga händelser (Hagen och Malisa, 2022; Hagen m fl, 2024)
- Vissa grupper är särskilt svåra att nå och engagera
- "Enkla" principer, men komplext i praktiken

Digitala pensionsverktyg fyller viktig funktion

- Lättillgängligt, interaktivt och personligt
- Ger sparare som vill göra informerade val en ärlig chans
- Men många användare av digitala verktyg "vänder i dörren"
- Socioekonomiska skillnader kan spä på ojämlikheter
- Viktigt komplement till personlig kontakt

Vilka val vill vi se?

- Stark preferens för temporära uttag och tidiga uttag
- Använd olika typer av nudge mot längre uttagstider och senare uttagsålder
- Kommunicera riktåldern

Vad behöver vi forska mer om?

- Hur digitala pensionsverktyg och appar används i praktiken, av vilka och hur de påverkar olika pensionsbeteenden.
- Hur man engagerar utsatta grupper (t.ex. låginkomsttagare, utrikes födda, kvinnor, unga) och hur de reagerar på pensionsinformation.
- Vad som gör att kommunikation misslyckas – t.ex. okunskap, misstro, tekniska hinder.
- Viktigt med kausal evidens

Tack!

Johannes.hagen@ju.se

Referenser

- Almenberg, J., & Sävje-Söderbergh, J. (2011). Financial literacy and retirement planning in Sweden. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 585-598.
- Angelici, M., Del Boca, D., Oggero, N., Profeta, P., Rossi, M. C., & Villosio, C. (2022). Pension information and women's awareness. *The Journal of the Economics of Ageing*, 23, 100396.
- Bakken, F. m fl (2024a) Ønsker og virkelighet – vurderinger av egen fremtidig pensjon, Arbeid og velferd, 1, 2024
- Bakken, F. m fl (2024b) Penge eller livet? Hvordan informasjon kan påvirke pensjonsvalg, Arbeid og velferd, 2, 2024
- Behrman, J. R., Mitchell, O. S., Soo, C. K., & Bravo, D. (2012). How financial literacy affects household wealth accumulation. *American Economic Review*, 102(3), 300-304.
- Beshears, J., Choi, J. J., Laibson, D., & Madrian, B. C. (2013). Simplification and saving. *Journal of economic behavior & organization*, 95, 130-145.
- Billari, F. C., Favero, C. A., & Saita, F. (2023). Online financial and demographic education for workers: Experimental evidence from an Italian Pension Fund. *Journal of Banking & Finance*, 151, 106849.
- Brügggen, E. C., Post, T., & Schmitz, K. (2019). Interactivity in online pension planners enhances engagement with retirement planning—but not for everyone. *Journal of Services Marketing*, 33(4), 488-501.
- Bucher-Koenen, T., & Lusardi, A. (2011). Financial literacy and retirement planning in Germany. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 565-584.
- Carlin, B., Olafsson, A., & Pagel, M. (2023). Mobile apps and financial decision making. *Review of Finance*, 27(3), 977-996.

- Cronqvist, H., Thaler, R. H., & Yu, F. (2018, May). When nudges are forever: Inertia in the Swedish premium pension plan. In *AEA Papers and Proceedings* (Vol. 108, pp. 153-158). 2014 Broadway, Suite 305, Nashville, TN 37203: American Economic Association.
- Daminato, C., Filippini, M., & Haufler, F. (2024). Digitalization and Retirement Contribution Behavior: Evidence from Administrative Data. *The Review of Financial Studies*, 37(8), 2510-2549.
- Debets, S., Prast, H., Rossi, M., & van Soest, A. (2022). Pension communication, knowledge, and behaviour. *Journal of Pension Economics & Finance*, 21(1), 99-118.
- Dinkova, M., Elling, S., Kalwij, A., & Lentz, L. (2022). You're invited—RSVP! The role of tailoring in incentivising people to delve into their pension situation. *Journal of Pension Economics & Finance*, 21(1), 38-55.
- Dolls, M., Doerrenberg, P., Peichl, A., & Stichnoth, H. (2018). Do retirement savings increase in response to information about retirement and expected pensions?. *Journal of Public Economics*, 158, 168-179.
- Eberhardt, W., Brüggem, E., Post, T., & Hoet, C. (2016). Segmentation of pension plan participants. *Identifying Dimensions of Heterogeneity. Netspar Design Paper*, 47.
- Eberhardt, W., Brüggem, E., Post, T., & Hoet, C. (2017). Activating pension plan participants: investment and assurance frames. *Netspar Design Paper*, 72.

- Eberhardt, W., Brüggem, E., Post, T., & Hoet, C. (2021). Engagement behavior and financial well-being: The effect of message framing in online pension communication. *International Journal of Research in Marketing*, 38(2), 448-471.
- Elinder, M., Hagen, J., Nordin, M., & Säve-Söderbergh, J. (2020). Svenska folkets kunskaper om pensionen, IFAU Rapport 2020:23
- Elling & Lentz (2018), Een terugblik en vooruitblik op inhoud, doelen en effectiviteit, Netspar Industry Series, Design Paper 102
- Finseraas, H., & Jakobsson, N. (2014). Does information about the pension system affect knowledge and retirement plans? Evidence from a survey experiment. *Journal of Pension Economics & Finance*, 13(3), 250-271.
- Ghafoori, E., Ip, E., & Kabátek, J. (2021). The impacts of a large-scale financial education intervention on retirement saving behaviors and portfolio allocation: Evidence from pension fund data. *Journal of banking & finance*, 130, 106195.
- Goda, G. S., Manchester, C. F., & Sojourner, A. J. (2014). What will my account really be worth? Experimental evidence on how retirement income projections affect saving. *Journal of Public Economics*, 119, 80-92.
- Goldin, J., Homonoff, T., Patterson, R., & Skimmyhorn, W. (2020). How much to save? Decision costs and retirement plan participation. *Journal of Public Economics*, 191, 104247.

- Hagen, J. (2015). The determinants of annuitization: Evidence from Sweden. *International Tax and Public Finance*, 22, 549-578.
- Hagen, J. (2017). *Utbetalningstider i tjänstepensionssystemet*. SNS Förlag.
- Hagen, J. (2022). Pensionssystemet behöver höjd pensionsålder, inte fler tillägg. *Ekonomisk Debatt*, 50(3), 79-86.
- Hagen, J., Hodor, M., & Hurwitz, A. (2024). "Hälschocker och val av utbetalningstid i tjänstepensionen". IFAU Rapport 2024:4
- Hagen, J., Laun, L., Lucke, C. and Palme, M. (2025), "The rising income gradient in Sweden over six decades", *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)*
- Hagen, J., & Malisa, A. (2022). Financial fraud and individual investment behavior. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 203, 593-626.
- Hagen, J., Malisa, A., Schneider, A. & Schuetz, J. (2025) Do annual pension statements affect retirement planning?", mimeo
- Hagen, J., Hallberg, D., & Lindquist, G. S. (2022). A nudge to quit? The effect of a change in pension information on annuitization, labour supply and retirement choices among older workers. *The Economic Journal*, 132(643), 1060-1094.
- Hagen, J., Laun, L., & Palme, M. (2022). Pensionärernas inkomster i Sverige 1991–2019. Underlagsrapport till Finanspolitiska rådet.
- Hagen, J., & Schneider, A. (2024). Hur ser svenskarnas pensionsplaner ut?.minPension Rapport, https://www.minpension.se/media/d2jmjuh/minpension_rapport_up_.pdf

- Haupt, M. (2014). Die Renteninformation–Eine Evaluation aus verhaltensökonomischer Perspektive. *Sozialer Fortschritt*, (3), 42-51.
- Hentzen, J. K., Hoffmann, A. O., & Dolan, R. M. (2022). Which consumers are more likely to adopt a retirement app and how does it explain mobile technology-enabled retirement engagement?. *International Journal of Consumer Studies*, 46(2), 368-390.
- John, D. C., Enda, G., Gale, W. G., & Iwry, J. M. (2021). A retirement dashboard for the United States. *Wealth after work*, 82-115.
- Kaiser, T., Lusardi, A., Menkhoff, L., & Urban, C. (2022). Financial education affects financial knowledge and downstream behaviors. *Journal of Financial Economics*, 145(2), 255-272.
- Knoef, M., Been, J., & Van Putten, M. (2020). Raising pension awareness through letters and social media. *Netspar Design Paper*, 147.
- Liebman, J. B., & Luttmer, E. F. (2015). Would people behave differently if they better understood social security? Evidence from a field experiment. *American Economic Journal: Economic Policy*, 7(1), 275-299.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial literacy around the world: an overview. *Journal of pension economics & finance*, 10(4), 497-508.
- Mastrobuoni, G. (2011). The role of information for retirement behavior: Evidence based on the stepwise introduction of the Social Security Statement. *Journal of Public Economics*, 95(7-8), 913-925.
- Malisa, A. (2022), Pensions, retirement behavior and financial fraud victimisation, Doktorsavhandling, Jönköping International Business School
- Pensionsmyndigheten, Pensionsmyndighetens särskilda informationsuppdrag – delrapport.2010.

- Pensionsmyndigheten (2022). Pensionsspararna och pensionärerna 2021, <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/rapporter/premiepensionen-pensionsspararna-pensionarer-2021>
- Pensionsmyndigheten (2023). Inkomstpensionen och premiepensionen: Värdeutveckling och utbetalningar 2022.
- Pensionsmyndigheten (2024). Pensionsåldrar och arbetslivets längd - svar på regeringsuppdrag 2024
- Prop. 2008/09:202, Pensionsmyndigheten och dess verksamhet, s. 110–113
- Ripani, D. M., Brüggem, L., Efendić, E., & Pfann, G. (2024). Time Well Spent: Retirement Planning Through Online Portal Search.
- SCB (2024), Återstående medellivslängd vid födelsen och vid 65 år efter kön 1970–2023 samt framskrivning 2024–2070
- Statskontoret, Myndighetsanalys av Pensionsmyndigheten. Rapport 2022:12.
- Sundén, A. (2006). The Swedish experience with pension reform. *Oxford review of economic policy*, 22(1), 133-148.
- Sundén, A. (2008). Learning from the experience of Sweden: The role of information and education in pension reform. In A. Lusardi (Ed.), *Overcoming the saving slump. How to increase the effectiveness of financial education and saving programs* (pp. 324–344). The University of Chicago Press.
- Sundén, A. (2013). The challenge of reaching participants with the message of NDC. In R. Holzmann, E. Palmer, & D. Robalino (Eds.), *Nonfinancial defined contribution pension schemes in a changing pension world. Volume 2: gender, politics, and financial stability* (pp. 257–272). World Bank.
- Van Putten et al (2018), Framing in pensioenkeuzes, Netspar Industry Series, Design Paper 112

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*Jönköping International
Business School*